



UNIUNEA EUROPEANĂ



GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU



Fondul Social European
POSDRU 2007-2013



Instrumente Structurale
2007-2013



MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

OIPOSDRU



AGENȚIA ROMÂNĂ
DE ASIGURARE A CALITĂȚII
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR

BAROMETRUL CALITĂȚII EDUCAȚIEI DIN ROMÂNIA – nr. 2 (anul școlar 2008-2009)

Cuprins

I. Preambul

II. Calitatea educației din România

1. Imaginea educației în presa scrisă
2. Școala de azi – autoevaluare
3. Școala de azi – evaluare externă

III. Concluzii

COORDONATORI:

Constanța Valentina MIHĂILĂ

Violeta DARIA

AUTORI:

Gabriela Alina PARASCHIVA

Florin Georgian CONSTANTIN

Florica CRIVINEANU

Nina HANCIUC

Mioara ȘERBAN

ISBN 978-973-649-669-1

I. Preambul

I.1. Obiectivele cercetării

Barometrul calității educației nr. 2 face parte dintr-o serie de publicații (un număr pe an) în care analizăm rezultatele privind evaluarea calității în anul școlar precedent. Această publicație își propune „redarea” sintetică a situației calității educației pe baza datelor existente la nivelul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, dar și realizarea unei analize comparative, cu înregistrarea progresului de la un an la altul.

Cercetarea din acest an, a doua până la momentul actual, se desfășoară, ca și cea precedentă, în cadrul **Proiectului FSE POSDRU – „Dezvoltarea sistemului național de management și asigurarea calității în învățământul preuniversitar” - ID 2984**, în valoare de 5 milioane euro.

Acest al doilea număr al **Barometrului calității educației** prezintă date corespunzătoare anului școlar 2008-2009.

Scopul său este, în primul rând, unul descriptiv: să ofere publicului larg o imagine a calității educației din România, pe baza informațiilor din și despre sistemul educațional deținute de ARACIP sau prelucrate de către experții săi din diferite surse.

Odată cu acest număr demarează analiza comparativă a datelor furnizate către sistem.

Primul număr al seriei, cu informații la nivelul anului școlar 2007-2008, se va constitui într-o referință istorică, în funcție de care vom înregistra progresul (sau nu!) în producerea unei educații de calitate prin implementarea mecanismelor prevăzute de lege.

În anul școlar menționat, educația din România a realizat următoarele:

- Completarea și finalizarea cadrului juridic al sistemului național de management și asigurarea calității, prin aprobarea de către Guvernul României a standardelor de referință (standarde de calitate);
- Evaluarea externă pentru autorizarea de funcționare provizorie, cu raportare publică, pe site-ul ARACIP <http://aracip.edu.ro>, a unităților de învățământ din sistemul public (313 școli);
- Evaluarea externă în vederea acreditării a unui număr de 87 de unități de învățământ preuniversitar particular; astfel, sistemul național de învățământ a fost completat cu o serie de reprezentanți ai unei alternative educaționale, cu aceleași drepturi și obligații;
- Autoevaluarea (evaluarea internă) la nivelul fiecărei unități de învățământ preuniversitar, pe baza standardelor naționale și a 43 de indicatori de calitate, finalizată cu raportare publică.

În anul școlar următor, care oferă baza de analiză în prezenta lucrare, s-au înregistrat, în continuare, premiere:

- Evaluarea externă pentru acreditare în învățământul public;
- Evaluarea externă a calității la primele unități de învățământ de stat (în cadrul programului „Zece pentru România”);
- Demararea primului proiect strategic al ARACIP, menționat în deschiderea lucrării, proiect ale cărui rezultate răspund unor nevoi fundamentale ale sistemului educațional la momentul actual: resursă umană calificată (1900 de persoane), resursă umană informată (88.000 de persoane), instrumente de analiză.

Al doilea număr al **Barometrului calității educației** determină, dintr-o perspectivă comparativă, unele constatări:

În primul rând, procesul de evaluare externă derulat în anul școlar 2008-2009 la alte 590 de unități de învățământ preuniversitar, publice și particulare, s-a finalizat, în principal, cu aceleași constatări (v. paginile 23-27), așa cum se desprind din Rapoartele de evaluare externă realizate și postate pe site-ul ARACIP.

Prin urmare, nu se poate vorbi de o schimbare majoră și – considerăm – nici nu se putea aștepta un asemenea rezultat, în condițiile în care o reformă substanțială a educației abia de acum înainte se va produce.

Totuși, acest număr al **Barometrului** înregistrează o creștere a numărului de rapoarte anuale de evaluare internă realizate de școli și transmise la ARACIP, ca obligație legală.

Prin urmare, în sistemul de educație începe să fie conștientizat, treptat, rolul evaluării interne, ca factor major generator de calitate.

De asemenea, o creștere ușoară se înregistrează în ceea ce privește numărul articolelor de presă cu subiect educațional, ceea ce ar putea indica gradul sporit de interes manifestat de mass-media și, implicit, de societatea românească față de școală.

Barometrul calității educației se dorește a fi un portret al școlii românești la un moment dat și un instrument de atenționare, poate chiar de „orientare” a unor politici de sistem.

Portretul școlii din România de azi a fost reconstituit pe baza informațiilor din trei surse:

- Chipul obiectiv, obținut din analiza rezultatelor rapoartelor de evaluare externă, realizată de către ARACIP la cererea unităților de învățământ, cu o resursă umană calificată și independentă, finalizată cu raportare publică;
- Autoportretul școlii românești – rezultat din rapoartele anuale de evaluare internă a calității transmise la ARACIP;
- Imaginea școlii românești reflectată de sistemul social, prin intermediul mass-media.

Scopul acestor cercetări este multiplu: în primul rând, de a evidenția stadiul de dezvoltare al școlilor din România, cu relevarea punctelor tari, a punctelor slabe și a propunerilor de măsuri de îmbunătățire a aspectelor negative identificate; în al doilea rând, perfecționarea activității ARACIP.

Intenția noastră este să descriem calitatea educației din România pornind de la cele două dimensiuni definitorii ale acesteia, așa cum sunt menționate în Legea Calității Educației: dimensiunea **obiectivă**, care se referă la îndeplinirea standardelor, și dimensiunea **subiectivă**, referitoare la îndeplinirea așteptărilor beneficiarilor de educație.

În privința dimensiunii „**obiective**” a calității, datele continuă să rămână puține: pe de o parte, legislația calității și procesele de evaluare internă și externă realizate pe baza acesteia sunt de dată foarte recentă (primele evaluări pe baza noii legislații au fost realizate în 2007), iar pe de altă parte, o evaluare periodică sistematică a instituțiilor de învățământ nu a fost încă demarată. Ca atare, analiza noastră se va baza pe datele colectate în cele 590 de evaluări externe, realizate pe baza standardelor de autorizare de funcționare provizorie și a standardelor de acreditare, în anul școlar 2008-2009, comparativ cu cele 485 analizate în anul școlar anterior.

Datele privind latura „**subiectivă**” a definiției calității educației, informațiile „de la sursă” (adică de la organismele reprezentative ale beneficiarilor de educație – în special ale elevilor, părinților sau angajatorilor) sunt extrem de sărace: există doar o serie de puncte de vedere sumar exprimate, cu diferite ocazii, dar nu rapoarte, cercetări sau sondaje de opinie realizate pe eșantioane reprezentative. Ca atare, în lipsa unor astfel de date obținute „de la sursă”, am recurs la analiza modului în care școala a fost văzută de mass-media scrisă în perioada 1 septembrie 2008 – 31 august 2009.

A treia sursă de informație pe care o utilizăm în prezentul **Barometru** o reprezintă modul în care școlile însele se autoevaluează. În acest scop, am analizat un număr de 1351 de rapoarte de evaluare internă, față de 1027 de rapoarte analizate în anul școlar 2007-2008.

Ca urmare, această „schiță de portret” a școlii românești urmărește trei obiective majore:

- evidențierea modului în care sistemul de învățământ românesc este perceput de societate, prin intermediul presei scrise din România;
- evidențierea modului în care școlile au înțeles importanța autoevaluării ca element reglator al propriei activități și au întreprins primele demersuri în această direcție;
- prezentarea stadiului implementării sistemului de management și asigurare a calității educației în școlile din România.

1.2. Metodologia cercetării

Analiza imaginii școlii românești oglindite în presa scrisă internă în perioada 1 septembrie 2008 – 31 august 2009 se bazează pe studierea articolelor selectate în revista presei elaborată zilnic de Direcția de Comunicare și Relații Publice (din cadrul Ministerului Educației), care au drept subiect sistemul de învățământ preuniversitar românesc.

Au fost parcurse și analizate 3550 de articole pe baza următoarelor criterii:

- **temele** predilecte;
- **tipul** de abordare – pozitivă, negativă sau neutră;
- **frecvența** apariției diferitelor teme pe perioada anului școlar.

Am început studiul nostru cu această analiză având în vedere și rolul mass-media de **creator/formator de opinie**.

Cercetarea statistică a urmărit, de asemenea:

- Analiza și interpretarea Rapoartelor anuale de **evaluare internă** realizate de un eșantion format din 1351 de unități de învățământ preuniversitar acreditate, de stat și particulare, care acoperă toate nivelurile de învățământ, filierele, respectiv domeniile de calificare. Pentru această a doua analiză a autoevaluării școlilor, Inspectoratele școlare județene / al municipiului București au fost solicitate să trimită la ARACIP, în format electronic, rapoartele de evaluare internă ale următoarelor categorii de unități de învățământ:
 - Unități de învățământ de stat care și-au autorizat noi niveluri / specializări / calificări profesionale începând cu anul școlar 2008-2009;
 - Unități de învățământ de stat acreditate, cu personalitate juridică, de nivel liceal (filieră teoretică, tehnologică, vocațională) și postliceal;
 - Unități de învățământ particular autorizate și acreditate.
- Analiza și interpretarea măsurii în care descriptorii din standardele naționale de evaluare au fost consemnați ca îndepliniți / neîndepliniți în rapoartele de **evaluare externă** realizate de colaboratorii externi ai ARACIP, în urma evaluărilor externe în vederea autorizării de funcționare provizorie, respectiv acreditării, pe parcursul anului școlar 2008-2009, atât a școlilor de stat, cât și a celor particulare.

II. Calitatea educației din România

II.1. Imaginea educației în presa scrisă

Revista presei difuzată zilnic la nivelul MECTS monitorizează știrile apărute în majoritatea cotidienele și periodicelor cu un tiraj semnificativ: **Adevărul, Azi, Click, Cotidianul, Cronica Română, Curentul, Economistul, Evenimentul zilei, Gardianul, Gândul, Jurnalul Național, Libertatea, Observatorul Cultural, 7 Plus, Prezent, România Liberă, Top Bussines, Ziua, Ziarul, Tribuna învățământului, Academia Cașavencu, Revista 22.**

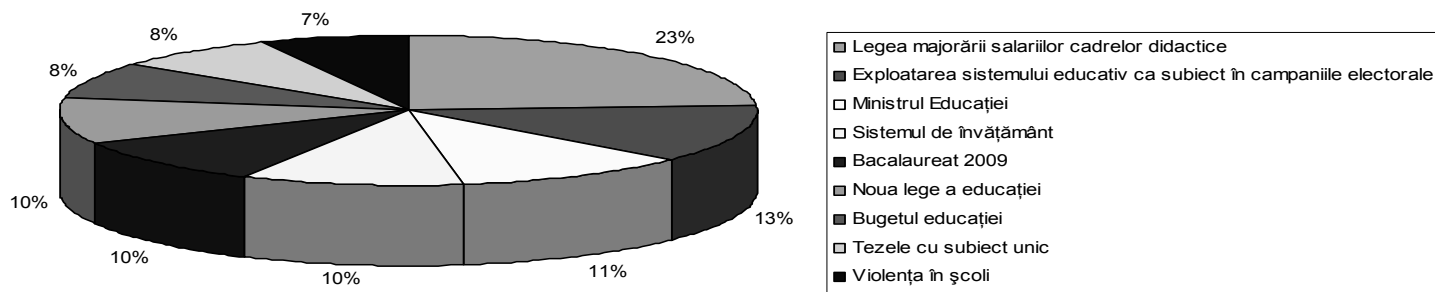
Pentru perioada de analiză, **septembrie 2008 – august 2009**, s-au analizat 3550 de articole, cu 514 articole mai mult decât în anul școlar 2007-2008, articole care au tratat prioritar următoarele teme: salariile cadrelor didactice și bugetul educației, în legătură (sau separat) cu proiectul de lege a educației, „exploatarea” politică a educației, examenele cu caracter național.

Dacă în anul școlar 2007-2008 bacalaureatul și tezele cu subiect unic au reprezentat subiecte de top ale presei românești, în anul școlar de referință pentru cel de-al doilea număr al **Barometrului calității educației** viața politică a României și-a pus amprenta în mod evident asupra problemelor educative.

Prin urmare, conform primului criteriu de analiză utilizat (**tematica abordată**), cele mai mediatizate teme privind Educația au fost:

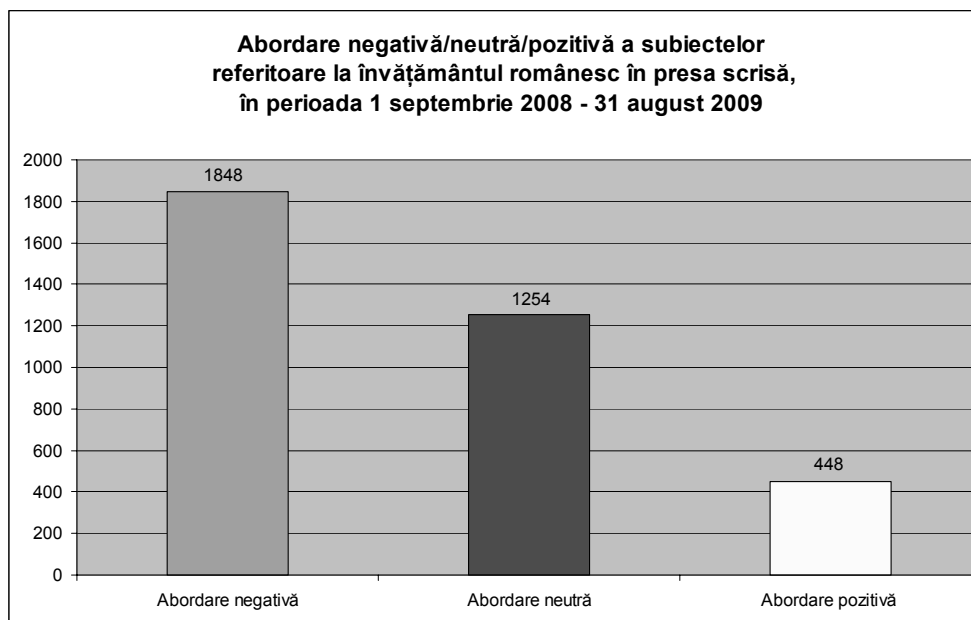
Tema / subiectul	Numărul de articole
Legea majorării salariilor cadrelor didactice	377
Exploatarea sistemului educativ ca subiect în campaniile electorale	199
Ministrul educației	175
Sistemul de învățământ	164
Bacalaureat 2009	159
Noua lege a educației (proiect)	157
Bugetul educației	123
Tezele cu subiect unic	121
Violența în școli	108

Temele cel mai frecvent abordate



Analiza efectuată pe baza celui de-al doilea criteriu (tipul de abordare a subiectelor – pozitivă/ negativă/ neutră) a indicat faptul că predomină abordarea negativă, nefavorabilă, în cadrul articolelor de presă.

Distribuția tipului de abordare este evidențiată în graficul de mai jos:



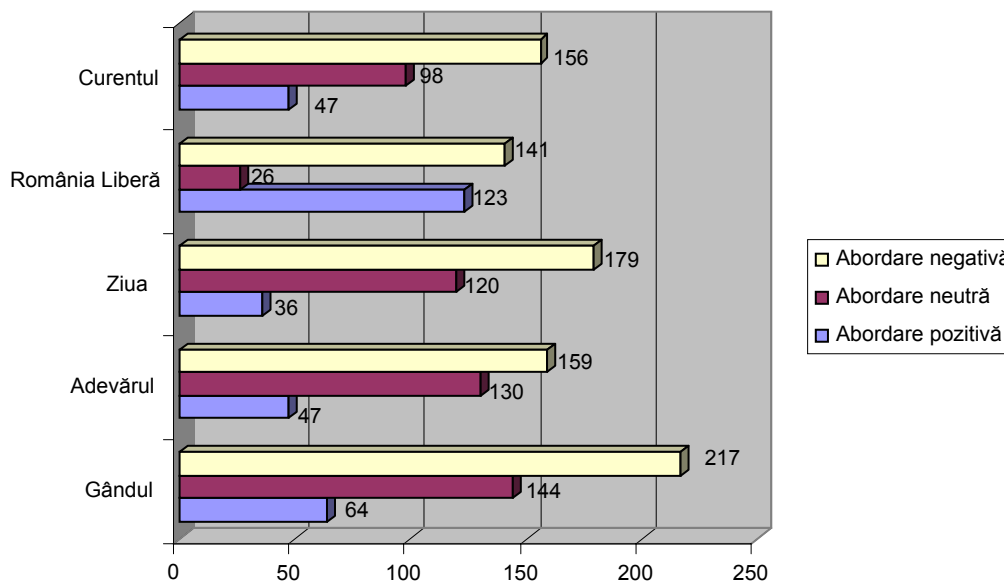
- Din totalul articolelor analizate, un număr de **1254**, respectiv **35,32%**, prezintă o abordare **în context neutru**, informativ (de prezentare a unor date și informații publice), față de 1095 articole (36,06%), în anul școlar 2007-2008;
- **Abordarea favorabilă**, în **448** articole, reprezintă **12,64%** din totalul articolelor, față de 20,8% în anul anterior. De remarcat este faptul că această abordare s-a regăsit în aceleași subiecte ca și în anul școlar 2007-2008, respectiv: probleme de actualitate ale învățământului, fonduri alocate școlilor, programe educaționale, dezvoltarea infrastructurii, asigurarea calității în învățământ, concursuri și olimpiade școlare, elevi supradotați, grădinițe, împărtășirea de bune practici în țară și în afara ei, cu accent pe integrarea romilor, campanii împotriva violenței și investiții în sistemul educațional (precum soft-uri pentru grădinițe) – însă într-un număr mai redus de articole, ceea ce a condus la **scăderea** cu aproximativ opt procente a dezbaterilor favorabile în privința învățământului românesc; se constată faptul că, în continuare, prin rezultatele școlare se înțeleg rezultatele obținute în concursurile școlare (olimpiade, concursuri de teatru, de desen, de literatură) și nu acelea legate de eforturile școlilor / cadrelor didactice de a realiza progres în activitatea zilnică.
- **Abordarea nefavorabilă**, în **1848** articole, reprezintă **52,04%** din totalul articolelor, cu nouă procente mai mult decât în anul școlar 2007-2008; tezele cu subiect unic și bacalaureatul au fost subiecte importante ale presei scrise românești, care le-a apreciat ca „experimente”; alte teme, precum: reabilitarea școlilor, abandonul școlar, violența elevilor din școli, violența cadrelor didactice, noua lege a educației (proiect), delinvența juvenilă, au reprezentat subiectele comune, dar care nu au depășit o anumită abordare, precum: influența politicului asupra educației, sau relația cu bugetul și salariile cadrelor didactice; acestea din urmă au generat dispute și comentarii agresive între diferite categorii de beneficiari ai educației, de la părinți la cadre didactice, politicieni și reprezentanți ai sindicatelor din învățământ.

Dacă în anul școlar 2007-2008 problemele majore, care au suscitât atenția publică, s-au regăsit abordate atât în context pozitiv, cât și în context negativ, existând o perspectivă dublă pentru multe dintre acestea (de ex.: tezele cu subiect unic, bacalaureatul, reabilitarea școlilor, dezvoltarea infrastructurii), în anul școlar supus analizei există unele teme care au fost abordate cu predilecție în context negativ.

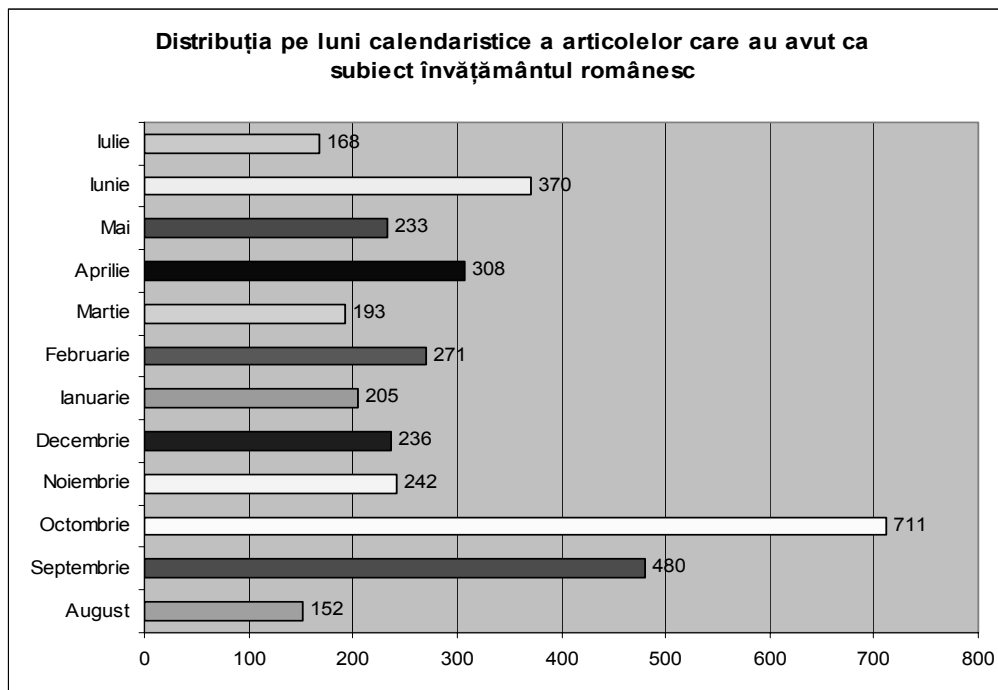
Tema	Aspecte considerate ca negative
Legea majorării salariilor cadrelor didactice	<ul style="list-style-type: none"> • Majorarea salariilor profesorilor „încurcă” socotelile politice și bugetare; • Mitingul profesorilor; • Amânarea creșterii salariale.
Folosirea sistemului educativ în campaniile electorale	<ul style="list-style-type: none"> • Salariile profesorilor și pensiile, „jucate la ruleta politică”.
Ministrul educației	<ul style="list-style-type: none"> • Demiterea ministrului educației pentru folosirea elicopterului și votul din Parlament; • Noul ministru al educației criticat pentru programa școlară.
Sistemul de învățământ	<ul style="list-style-type: none"> • Desființarea SAM-urilor; • Reducerea numărului de ore de sport din școală; • Schimbarea miniștrilor, „nebunia elevilor”.
Bacalaureat 2009	<ul style="list-style-type: none"> • Sute de greșeli în subiectele pentru bacalaureat; • Scăderea numărului profesorilor corectori la bacalaureat.

În funcție de numărul de articole publicate, **publicațiile** care au mediatizat constant teme și probleme ale educației sunt: **Gândul, Adevărul, Ziaua, România Liberă, Curentul**. Modul în care aceste publicații au abordat subiectele în discuție este prezentat în graficul de mai jos:

Abordări în context pozitiv / neutru / negativ pentru fiecare publicație



În ceea ce privește cel de-al treilea criteriu avut în vedere, **abordarea din punct de vedere calendaristic**, se observă că lunile în care s-a scris cel mai mult despre învățământ sunt **octombrie, septembrie și iunie**, iar cel mai puțin s-a scris în lunile de vacanță: **iulie și august**.



Ca o concluzie la prezenta secțiune a studiului nostru, prezentăm lista **punctelor tari** și a **slăbiciunilor învățământului românesc**, desprinse din **analizarea subiectelor din presa scrisă**:

Puncte tari	Slăbiciuni
<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea interesului pentru asigurarea calității (pregătirea corpului de formatori consilieri etc.); • Utilizarea tehnologiei informației și comunicației în educație (schimbarea la față a învățământului preuniversitar); • Performanța în școală (harta școlilor după performanță – din 2009 pe internet); • Interesul europenilor pentru rezultatele învățământului românesc (inspectorii calității din Europa vin la București). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerespectarea drepturilor bănești ale cadrelor didactice; • Influența politicului asupra școlii; • Criza locurilor în grădinițe; • Lipsa personalului didactic calificat; • Reabilitarea școlilor; • Violența din școli.

II.2. Școala de azi – autoevaluare

În ceea ce privește imaginea de sine a școlilor românești, în anul școlar 2008-2009, metodologia de analiză și interpretare a Rapoartelor anuale de evaluare internă (RAEI), a parcurs următoarele etape:

a) analiza modului de transmitere a RAEI la ARACIP:

- s-a realizat centralizarea RAEI pe județe și pe tipuri de unități de învățământ – grădinițe, școli cu clasele I-VIII, școli de arte și meserii, licee/colegii (teoretice, vocaționale, colegii naționale), grupuri școlare (inclusiv licee/colegii tehnologice, economice sau administrative);
- compararea categoriilor de RAEI trimise de inspectoratele școlare județene (ISJ) cu cele solicitate de ARACIP conform adresei ARACIP nr. 4634/10.09.2009 și a Notei către ISJ nr. 4634/12.10.2009, precum și verificarea modului în care RAEI au fost trimise (ISJ au trimis / nu au trimis RAEI centralizate și grupate pe categorii la nivelul fiecărui județ);
- compararea numărului RAEI trimise de fiecare județ cu numărul celor care ar fi trebuit trimise, conform rețelei naționale a unităților de învățământ preuniversitar.

b) analiza și interpretarea modului de elaborare și conținuturilor RAEI pe fiecare județ, având drept principale criterii următoarele aspecte:

- procentul unităților de învățământ care:
 - au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”;
 - au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Satisfăcător” și „Bine”;
 - au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Nesatisfăcător”;
 - la care planul de îmbunătățire propus are în vedere acțiuni de remediere / îmbunătățire a indicatorilor notați cu: „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
 - în realizarea RAEI, au respectat structura recomandată de ARACIP (*respectiv RAEI conține toate cele 4 părți componente*);
 - au trimis Raportul de autoevaluare întocmit pe structura recomandată de Centrul Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic (CNDIPT) pentru unitățile din acest subsistem de învățământ.
- aspecte care trebuie urmărite în evaluarea periodică (datele neclare sau incomplete, indicatori cu grad redus de îndeplinire etc.), la nivelul județului respectiv.

Având în vedere toate acestea, rezultatele analizei relevă următoarele:

• Grădinițele:

- aproximativ 56,5% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”;
- aproximativ 37% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Satisfăcător” și „Bine”;
- sub 1% dintre grădinițe au înaintate rapoarte care conțin maxim 8 indicatori notați cu „Nesatisfăcător”;
- numai în aproximativ 53% dintre RAEI planul de îmbunătățire propus are în vedere acțiuni de remediere / îmbunătățire a indicatorilor notați cu „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
- în realizarea RAEI, 89% dintre grădinițe au respectat structura recomandată de ARACIP (*respectiv RAEI conține toate cele 4 părți componente*); restul grădinițelor au prezentat fie RAEI incomplete, fie realizate într-un format propriu, fie chiar pe structura recomandată de CNDIPT pentru unitățile din IPT, deși ele nu se încadrează în această categorie.

• Școlile cu clasele I-VIII:

- aproximativ 71% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”;
- aproximativ 24,5% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Satisfăcător” și „Bine”;
- sub 1% dintre școli au înaintate rapoarte care conțin maxim 8 indicatori notați cu „Nesatisfăcător”;

- numai în aproximativ 75% dintre RAEI planul de îmbunătățire propus are în vedere acțiuni de remediere / îmbunătățire a indicatorilor notați cu „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
- în realizarea RAEI, 97% dintre școli au respectat structura recomandată de ARACIP (*respectiv RAEI conține toate cele 4 părți componente*); restul școlilor au prezentat RAEI incomplete.
- **Școlile de arte și meserii** (*nr. cel mai mic de RAEI trimise din total; majoritatea sunt în mediul rural*):
 - aproximativ 73,25% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”;
 - aproximativ 22,25% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Satisfăcător” și „Bine”;
 - numai în aproximativ 35% dintre RAEI planul de îmbunătățire propus are în vedere acțiuni de remediere / îmbunătățire a indicatorilor notați cu: „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
 - în realizarea RAEI, 97% dintre Ș.A.M. au respectat structura recomandată de ARACIP (*respectiv RAEI conține toate cele 4 părți componente*); restul școlilor au prezentat RAEI incomplete.
- **Liceele / Colegiile** (teoretice, vocaționale, colegii naționale):
 - aproximativ 74% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”;
 - aproximativ 20% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Satisfăcător” și „Bine”;
 - numai în aproximativ 60% dintre RAEI planul de îmbunătățire propus are în vedere acțiuni de remediere / îmbunătățire a indicatorilor notați cu: „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
 - în realizarea RAEI, 90% dintre licee/colegii au respectat structura recomandată de ARACIP (*respectiv RAEI conține toate cele 4 părți componente*); restul au prezentat fie RAEI incomplete, fie pe structura recomandată de CNDIPT pentru unitățile din ÎPT, deși ele nu se încadrează în această categorie.
- **Grupurile școlare** (inclusiv licee/colegii tehnologice, economice sau administrative):
 - aproximativ 70% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”;
 - aproximativ 30% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Satisfăcător” și „Bine”;
 - numai în aproximativ 58% dintre RAEI planul de îmbunătățire propus are în vedere acțiuni de remediere / îmbunătățire a indicatorilor notați cu: „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
 - în realizarea RAEI, 85,5% dintre grupurile școlare au respectat structura recomandată de ARACIP (*respectiv RAEI conține toate cele 4 părți componente*); restul au prezentat RAEI incomplete.
- **Școlile postliceale:**
 - aproximativ 70,5% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”;
 - aproximativ 25% dintre RAEI au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Satisfăcător” și „Bine”;
 - numai în aproximativ 63% dintre RAEI planul de îmbunătățire propus are în vedere acțiuni de remediere / îmbunătățire a indicatorilor notați cu: „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
 - în realizarea RAEI, 93% dintre școlile postliceale au respectat structura recomandată de ARACIP (*respectiv RAEI conține toate cele 4 părți componente*); restul au prezentat RAEI incomplete.
- **Alte categorii de unități de învățământ:**
 - **Cluburile sportive:** am primit 2 RAEI din jud. Caraș-Severin și au avut peste 50% dintre indicatori notați cu „Foarte bine” și „Excelent”.

Centralizând toate aceste informații desprinse din rapoartele de evaluare internă ale unităților de învățământ preuniversitar, în funcție de problemele identificate la nivelul fiecărui județ, rezultă o serie de aspecte care ar trebui urmărite în inspecția școlară, respectiv în evaluarea periodică, după cum urmează:

- cuprinderea, în planul de îmbunătățire propus pentru anul școlar următor, a măsurilor specifice indicatorilor notați cu „Nesatisfăcător”, „Satisfăcător”, „Bine”;
- validarea rezultatelor notate la autoevaluare cu „Foarte bine” și „Excelent”, la atât de mulți indicatori;
- acoperirea cu personal didactic calificat;
- structurarea planurilor de îmbunătățire și modului de formulare a obiectivelor și acțiunilor din cuprinsul acestora, în termeni de progres și dezvoltare;
- coerența între părțile componente ale RAEI;
- respectarea legislației în vigoare în ceea ce privește structura Comisiei de evaluare și asigurare a calității (CEAC), deoarece aceasta fie nu este menționată deloc în RAEI, fie nu se precizează calitatea fiecărui membru, fie nu se respectă structura și numărul membrilor prevăzuți în OUG nr. 75/2005, aprobată prin Legea nr. 87/2006;
- adoptarea măsurilor de îmbunătățire a performanțelor la indicatorii: „Asigurarea serviciilor medicale pentru elevi”; „Activitatea științifică a cadrelor didactice”; „Asigurarea securității elevilor”; „Existența procedurilor de autoevaluare instituțională și a celor de asigurare a calității”; „Existența bazei de date care să cuprindă și câmpuri referitoare la autoevaluare”; „Funcționarea sistemului de comunicare internă și externă al școlii” – care au fost evaluați cel mai modest, respectiv cu „Satisfăcător” sau „Bine”, în peste 75% dintre RAEI.

Analiza celor peste 1300 de rapoarte anuale de evaluare internă a condus la evidențierea atât a unor aspecte pozitive, cât și a unora negative, referitoare la modul de implementare a legislației calității și sistemelor de management al calității la nivelul unităților de învățământ.

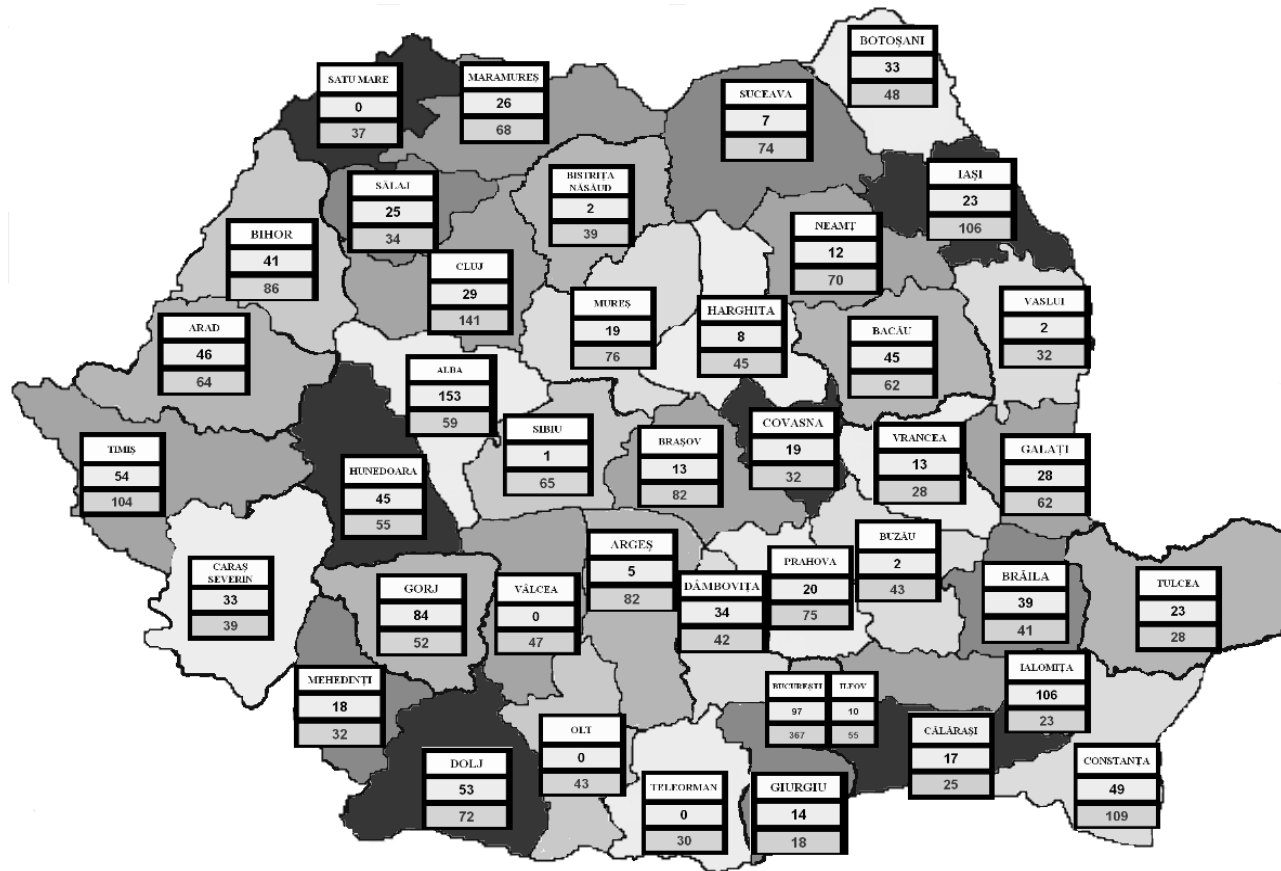
Comparativ cu anul anterior, s-au înregistrat **progrese** la următoarele aspecte:

- a crescut numărul ISJ care s-au implicat în colectarea și transmiterea RAEI la ARACIP, în termenul și în formatul solicitate, de la 15 la 38;
- majoritatea unităților de învățământ și-au îndeplinit obligația legală de raportare cu un grad mai redus de formalism, ca urmare a conștientizării de către conducerea și personalul acestora a utilității demersului de autoevaluare;
- reducerea atât a procentului indicatorilor notați cu „Excelent”, cât și a numărului unităților de învățământ care l-au acordat, ceea ce denotă o înțelegere a mecanismelor autoevaluării în vederea ameliorării și progresului; totuși, rămâne preponderent calificativul „Foarte bine”, căci teama și neîncrederea nu au fost eliminate în procesul de raportare publică;
- deși în număr încă destul de mic, unele unități din IPT au aplicat, în realizarea RAEI, tabelul de corelație dintre indicatorii de performanță cuprinși în principiile calității și descriptorii de performanță din standardele naționale de evaluare.

Totuși, rămân o serie întreagă de aspecte **de semnalat** și care necesită îmbunătățire:

- numărul RAEI trimise de ISJ diferă (atât în plus (!) cât, mai ales, în minus) față de numărul rapoartelor ce ar fi trebuit trimise (*de exemplu, patru județe – Olt, Satu Mare, Teleorman, Vâlcea – nu au trimis niciun raport; din județul Sibiu s-a primit un singur raport, iar din județele Buzău și Bistrița Năsăud s-au primit câte două – v. harta de la pag. 13*);
- aproximativ 20% dintre RAEI primite conțin inclusiv partea de explicații, instrucțiuni de completare și exemple din modelul elaborat și propus de ARACIP;
- aproximativ 15% dintre RAEI nu cuprind toate cele 4 părți din structura recomandată de ARACIP, cel mai adesea lipsind planul de îmbunătățire pentru anul școlar următor, sau nefiind completată „Fișa de evaluare” cuprinzând cei 43 de indicatori din standarde;
- în peste 35% dintre RAEI pot fi semnalate diverse aspecte neconforme legate de structura Comisiei de evaluare și asigurare a calității din școală: fie nu este prezentată componența acesteia, fie nu se specifică rolul / calitatea fiecărui membru, fie nu se regăsesc toate categoriile de membri prevăzute de lege, fie nu se respectă numărul acestora;
- se constată persistența tendinței de supraevaluare, prin calificative de „Foarte bine”, a peste 70% dintre școli.

**Situația comparativă, la nivel național,
a numărului de RAEI trimise la ARACIP, față de numărul RAEI ce trebuiau trimise:**



Nr. RAEI trimise
Nr. RAEI ce ar fi trebuit trimise

II.3. Școala de azi – evaluare externă

România este una dintre țările europene care și-au creat mecanisme de evaluare externă a calității educației și instituții specializate pentru învățământul superior și preuniversitar.

Evaluarea externă, pe bază de criterii și standarde aprobate, a demarat încă din anul 1999, dar numai la învățământul particular; începând cu anul 2006 a fost pus la punct mecanismul de asigurare a calității și de evaluare externă atât pentru subsistemul educațional privat, cât și pentru cel public.

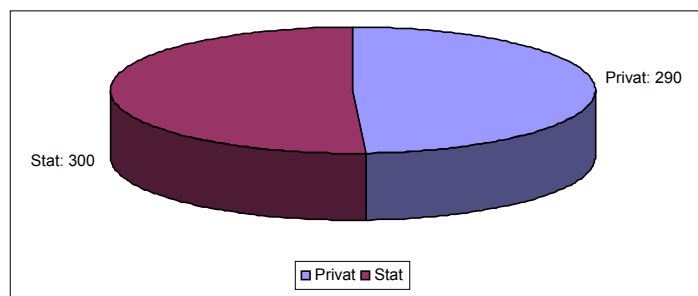
A. Unități evaluate

ARACIP a evaluat, de la momentul înființării (anul 2005) până la momentul actual, 1890 de unități de învățământ. În perioada de analiză, 01.09.2008 – 31.08.2009, ARACIP a evaluat extern un număr de 590 unități de învățământ preuniversitar (cu 105 mai multe decât în anul școlar precedent), dintre care:

- 300 unități de învățământ de stat (cu 14 mai puține decât în anul școlar precedent), din care 298 în vederea autorizării de funcționare provizorie și 2 în vederea acreditării;
- 290 unități de învățământ particular (cu 119 mai multe decât în anul școlar precedent), din care 217 în vederea autorizării de funcționare provizorie și 73 în vederea acreditării.

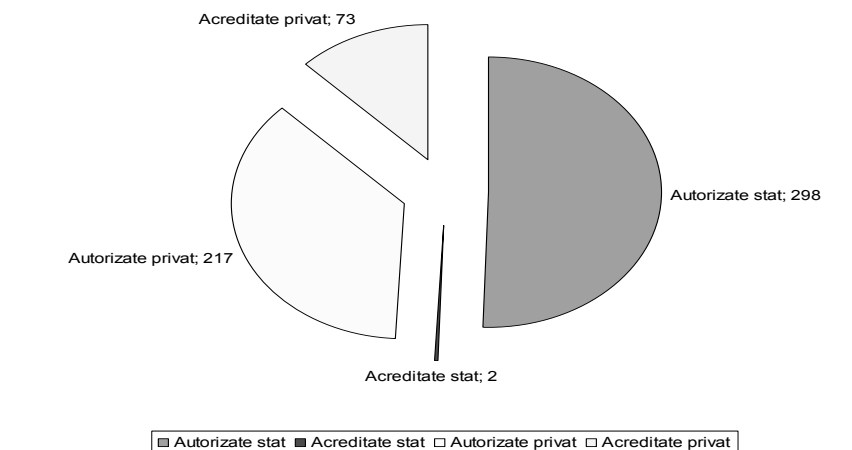
Se observă că dinamica dezvoltării unităților de învățământ particular a fost mai accentuată în anul școlar 2008-2009 față de anul școlar precedent, din punctul de vedere al numărului de solicitări de înființare, datorită, pe de o parte, încrederii în noile mecanisme de evaluare externă instituite de statul român, iar pe de altă parte datorită semnalelor lansate de autoritățile educaționale de la vârf cu privire la proiectul de finanțare per elev în învățământul preuniversitar, indiferent de forma de proprietate asupra școlilor.

Repartiția unităților de învățământ evaluate în perioada menționată, în funcție de forma de proprietate – publică sau privată –, este prezentată în graficul de mai jos:



Totuși, dacă se are în vedere faptul că unitățile de învățământ de stat sunt de circa 12 ori mai numeroase decât cele particulare, se poate constata că, proporțional cu numărul lor, doar circa 2% dintre unitățile de învățământ de stat au fost evaluate, în timp ce ponderea celor particulare evaluate a fost de aproape 20%.

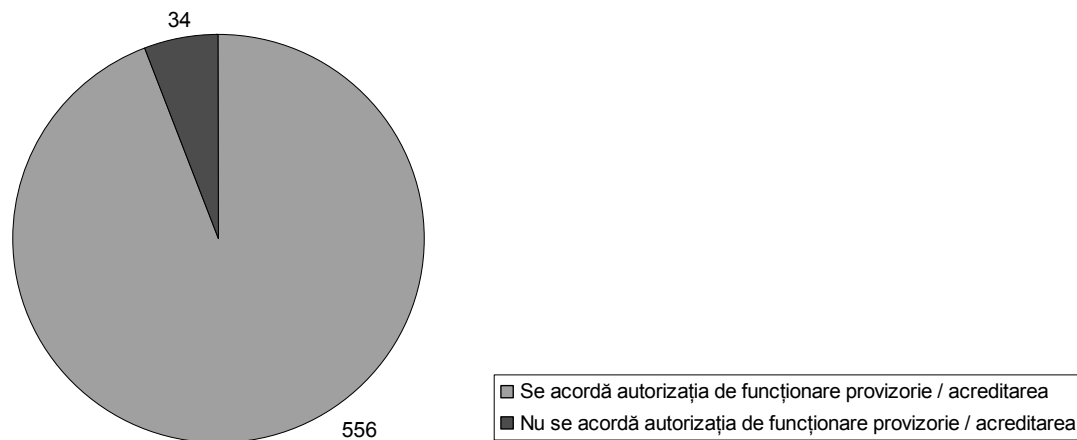
Distribuția pe tipuri de unități de învățământ și pe categorii de evaluări (pentru autorizare și pentru acreditare) a fost realizată în diagrama de mai jos:



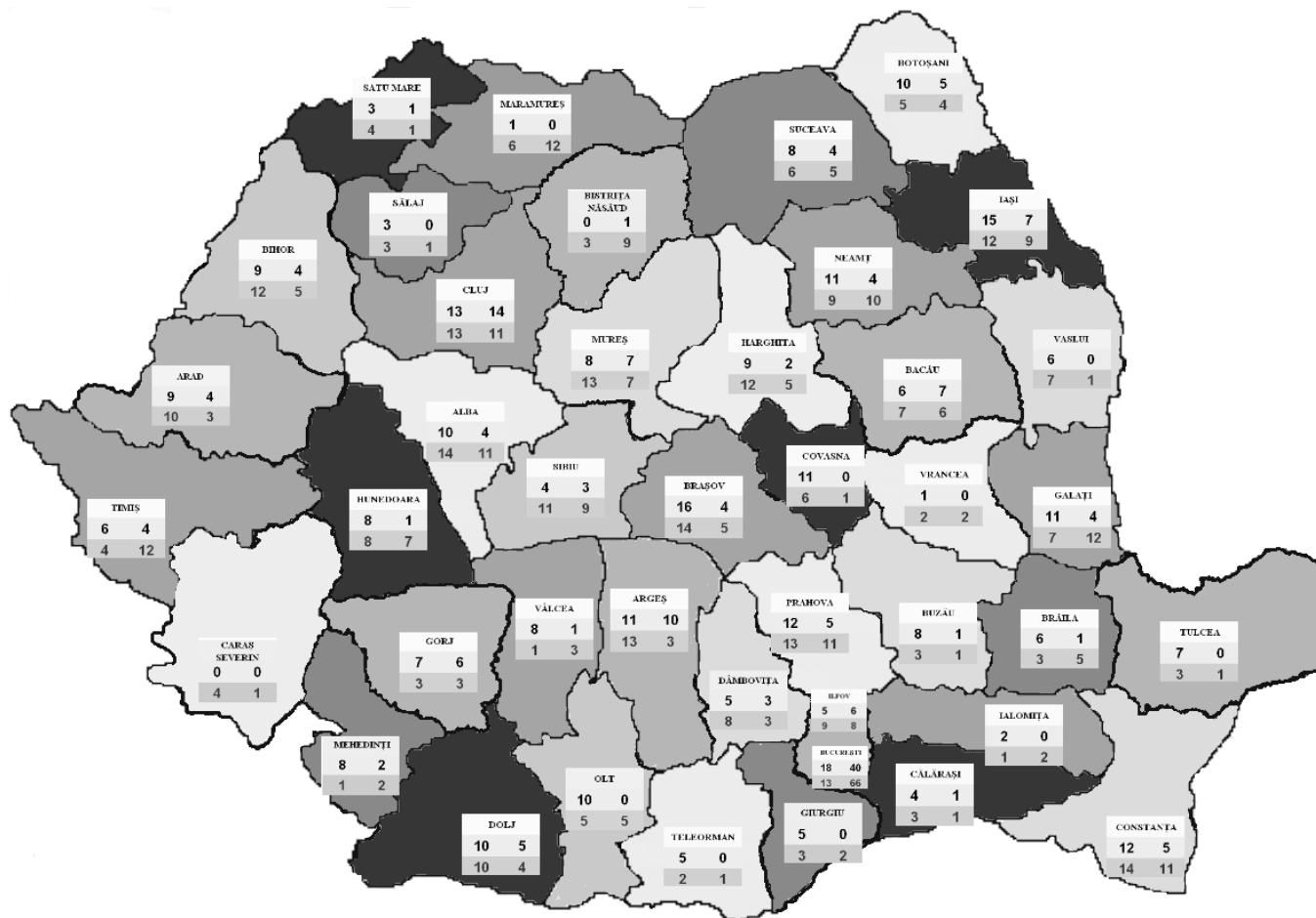
Din totalul de 590 unități de învățământ preuniversitar evaluate extern, 556 (circa 94%) au obținut autorizarea de funcționare provizorie / acreditarea, iar 34 (circa 6%, dintre care 7 unități de învățământ de stat și 27 particulare) au fost respinse (vezi graficul de mai jos).

Din nou, se poate observa disproporția dintre școlile de stat și cele particulare: circa 2% din școlile de stat nu au primit autorizarea, în timp ce proporția celor particulare aflate în situația neacordării autorizării / acreditării este de 9%.

Totuși, comparativ cu anul școlar precedent, procentul unităților care nu îndeplinesc standardele de autorizare / acreditare este **în scădere**, ceea ce denotă faptul că unitățile de învățământ au fost mult mai implicate în asigurarea condițiilor minime de calitate, iar pe de altă parte, aceste condiții minime de calitate, nou instituite prin legislația de la nivelul anului 2007, au fost mai bine cunoscute și asumate la nivelul învățământului preuniversitar.



Repartizarea unităților de învățământ evaluate extern, având drept criterii județul și tipul de proprietate¹, este următoarea:



Legendă:

Stat 2007-2008	Privat 2007-2008
Stat 2008-2009	Privat 2008-2009

¹ Numărul școlilor de stat este reprezentat de cifra din partea **stângă** a căsuței aferente fiecărui județ, iar numărul celor particulare de cifra din partea **dreaptă** a căsuței aferente fiecărui județ.

Nr. crt.	Județ – nr. total unități de învățământ evaluate extern în anul școlar 2008-2009	Nr. unităților de învățământ preuniversitar în funcție de mediul geografic			
		Urban		Rural	
		Stat	Particular	Stat	Particular
1	Alba – 25	11	10	3	1
2	Arad – 13	7	3	3	-
3	Argeș – 16	9	2	4	1
4	Bacău – 13	5	6	2	-
5	Bihor – 17	10	3	2	2
6	Bistrița-Năsăud – 12	2	7	1	2
7	Botoșani – 9	3	4	2	-
8	Brașov – 19	13	5	1	-
9	Brăila – 8	3	5	-	-
10	București – 79	13	66	-	-
11	Buzău – 4	3	1	-	-
12	Călărași – 4	3	1	-	-
13	Caraș-Severin – 5	4	-	1	-
14	Cluj – 24	12	11	1	-
15	Constanța – 25	13	11	1	-
16	Covasna – 7	6	1	-	-
17	Dâmbovița – 11	6	3	2	-
18	Dolj – 14	8	4	2	-
19	Galati – 19	6	11	1	1
20	Giurgiu – 5	2	2	1	-
21	Gorj – 6	3	3	-	-
22	Harghita – 17	9	5	3	-
23	Hunedoara – 15	7	7	1	-
24	Ialomița – 3	1	2	-	-
25	Iași – 31	10	18	2	1
26	Ilfov – 17	2	4	7	4
27	Maramureș – 17	5	8	-	4
28	Mehedinți – 3	1	2	-	-
29	Mureș – 20	12	7	1	-
30	Neamț – 17	5	7	2	3
31	Olt – 10	5	5	-	-
32	Prahova – 24	8	11	5	-

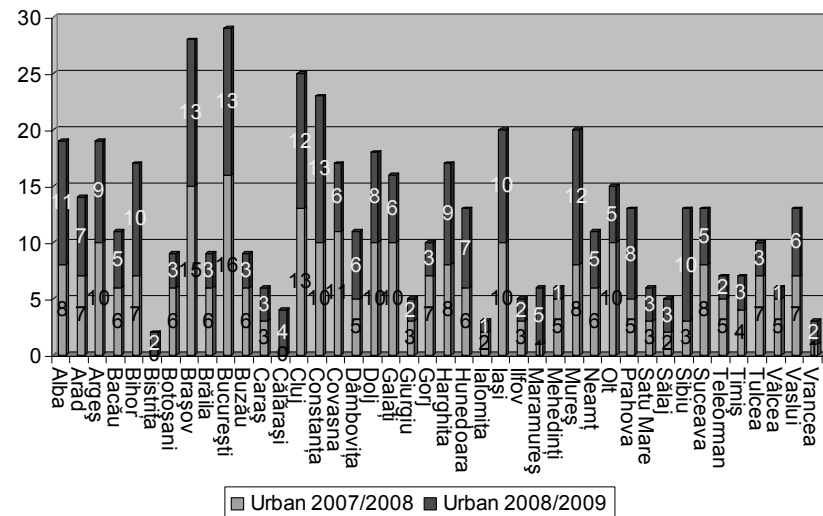
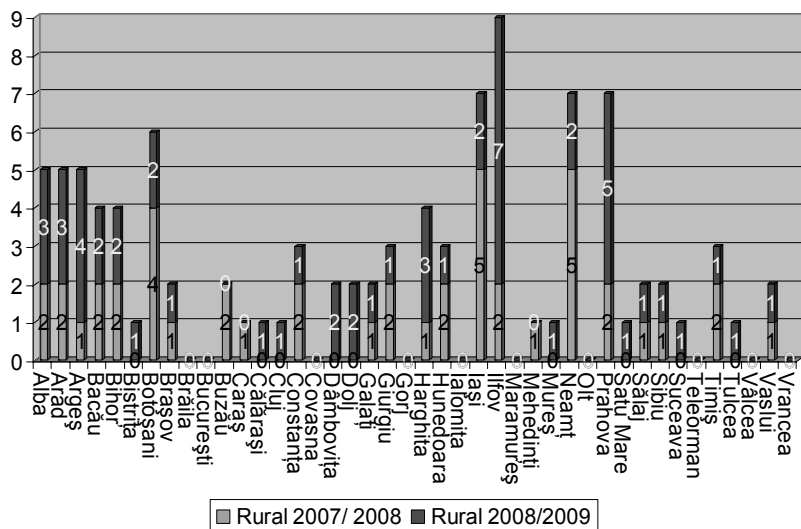
33	Satu Mare – 5	3	1	1	-
34	Sălaj – 4	3	-	1	-
35	Sibiu – 20	10	9	1	-
36	Suceava – 11	5	5	1	-
37	Teleorman – 3	2	1	-	-
38	Timiș – 18	3	12	1	2
39	Tulcea – 4	3	-	1	-
40	Vâlcea – 4	1	3	-	-
41	Vaslui – 8	6	1	1	-
42	Vrancea – 4	2	2	-	-
	Total – 590	245	269	55	21

Se observă că inițiativele de înființare a unor noi unități de învățământ / noi niveluri de învățământ / noi specializări în mediul rural continuă să rămână extrem de modeste, în valoare absolută.

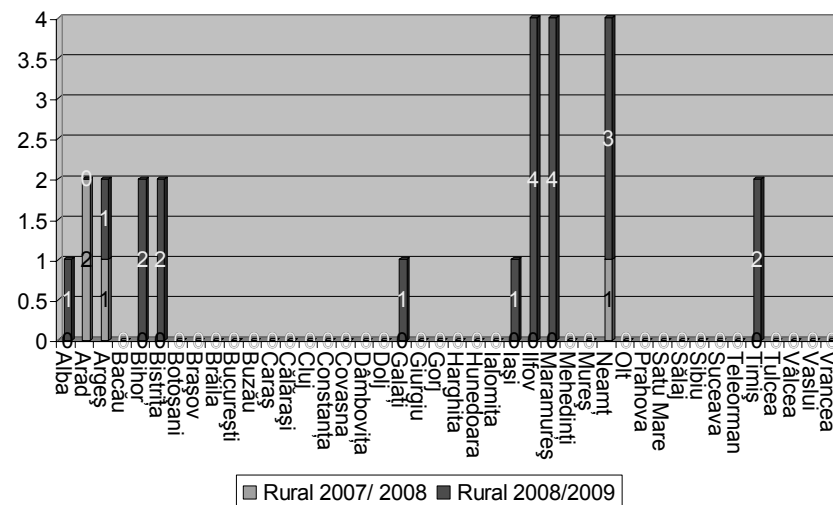
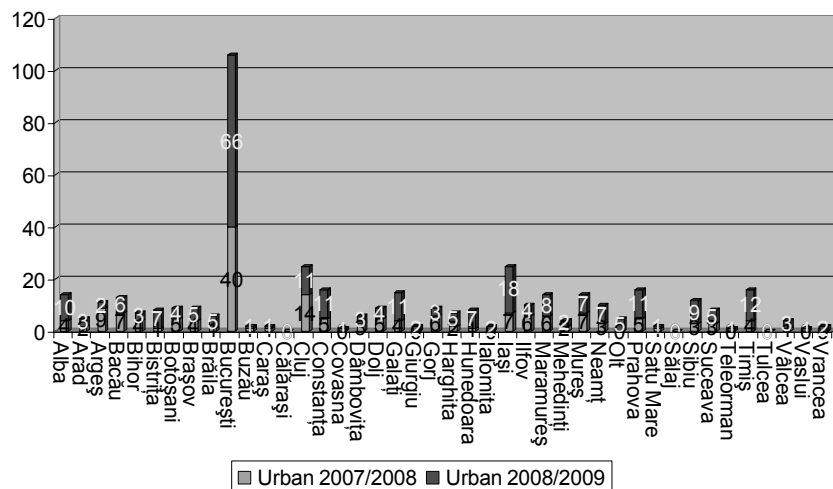
Dacă, în ceea ce privește dinamica solicitărilor inițiatorilor privați, comparativ cu anul școlar precedent, se constată o creștere de 425% (de la 4 unități la 21) a celor din mediul rural, precum și o creștere de 61% a celor din mediul urban, referitor la învățământul de stat evoluția nu este atât de spectaculoasă (respectiv, creștere de 22% a celor din mediul rural și scădere de 9% a celor din mediul urban).

Posibilele cauze ar putea fi: o mai mare flexibilitate a inițiatorilor privați la nevoile locale de educare și formare, pe de o parte, dar și nivelul mai scăzut de implicare a autorităților locale – administrative și educaționale –, pe de altă parte.

Învățământul de stat – situația, la nivel național, pe medii geografice, a numărului de unități care au fost evaluate extern în vederea obținerii autorizației de funcționare provizorie / acreditării (anii școlare 2007-2008 și 2008-2009)



Învățământul particular – situația, la nivel național, pe medii geografice, a numărului de unități care au fost evaluate extern în vederea obținerii autorizației de funcționare provizorie / acreditării (anii școlare 2007-2008 și 2008-2009)



În privința inițiativelor privind înființarea unor unități școlare, niveluri și calificări din cadrul învățământului particular, explicația diferențelor rezidă în puterea economică atât a inițiatorilor, cât și, mai ales, a potențialilor beneficiari. Aceste diferențe explică absența cvasitotală a învățământului particular în zonele sărace.

În funcție de **nivelurile și profilurile de învățământ, la nivel național**, solicitările unităților de învățământ preuniversitar de stat și particulare pentru autorizarea de funcționare provizorie / acreditare s-au îndreptat spre următoarele niveluri de învățământ:

Nivel / profil	Nr. unități de învățământ ²			
	Stat 2007-2008	Stat 2008-2009	Particular 2007-2008	Particular 2008-2009
Nivel preșcolar	11	8	101	100
Nivel primar	5	3	17	14
Nivel gimnazial	15	17	7	5
Învățământ profesional și tehnic (nivel 1, 2, 3 și 3 avansat)	491	258	29	65
Liceu teoretic (real și uman)	16	43	9	23
Liceu vocațional sportiv	4	4	-	-
Liceu vocațional pedagogic	2	3	-	6

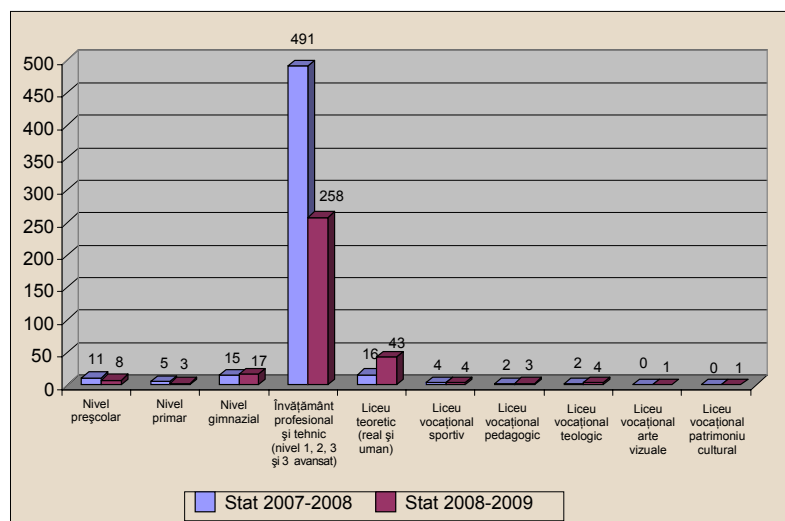
² Unele unități de învățământ au solicitat spre autorizare/acreditare mai multe niveluri/profiluri de învățământ.

Liceu vocațional teologic	2	4	-	-
Liceu vocațional arte vizuale	-	1	-	-
Liceu vocațional patrimoniu cultural	-	1	-	-

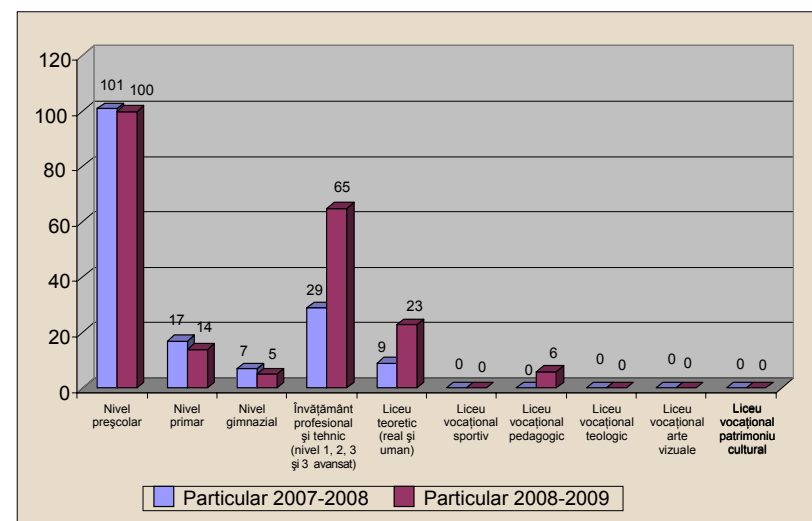
Situația anului școlar 2008-2009 rămâne neschimbată comparativ cu anul școlar 2007-2008: pentru segmentul preuniversitar de stat, cele mai multe solicitări continuă să se situeze în domeniul învățământului profesional și tehnic (nivelurile 1, 2, 3 și 3 avansat), iar pentru segmentul preuniversitar particular, cele mai multe solicitări continuă să se situeze în zona nivelului de învățământ preșcolar, exploatănd marea cerere, precum și lipsa de reacție sau reacția mai lentă la această cerere din partea autorităților publice.

Această constatare continuă să fie valabilă și pentru învățământul postliceal, principala țintă a noilor inițiative particulare de la nivelul învățământului profesional și tehnic.

Niveluri de învățământ solicitate spre autorizare în subsistemul de stat



Niveluri de învățământ solicitate spre autorizare în subsistemul particular



La nivel național și pe regiuni de dezvoltare ale României, distribuția domeniilor de învățământ solicitate spre autorizare de către unitățile de învățământ de stat și privat din învățământul profesional și tehnic (ÎPT) pentru anul școlar 2008-2009 este următoarea:

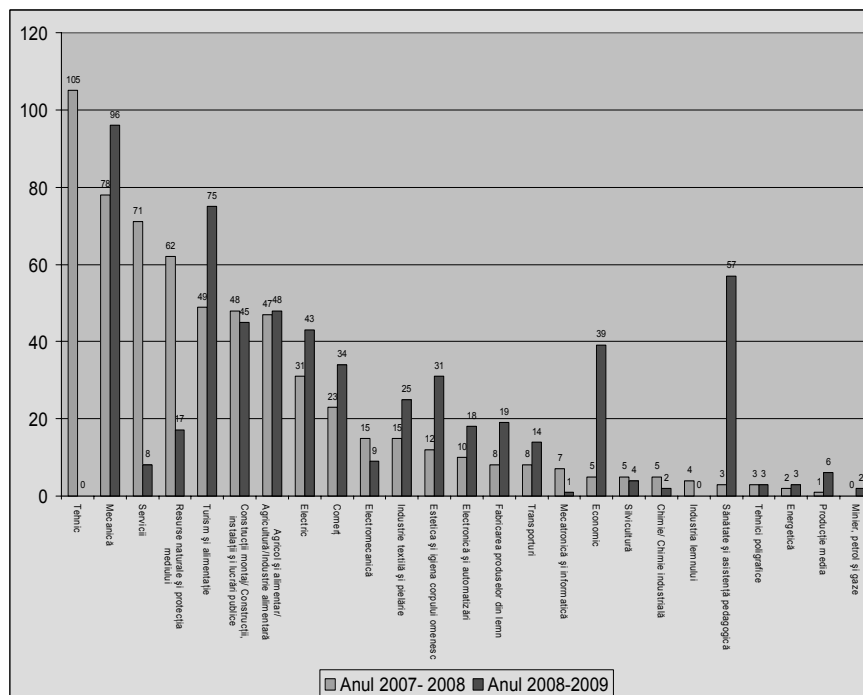
Repartizarea numărului de unități de învățământ preuniversitar de stat din ÎPT pe domenii de învățământ solicitate spre autorizare																
Topul domeniilor de învățământ (nr. unități de învățământ / domeniu la nivel național)	Nr. unități / regiune															
	N-E		V		N-V		C		S-E		S		S-V		Buc. - Ifov	
	stat	privat	stat	privat	stat	privat	stat	privat	stat	privat	stat	privat	stat	privat	stat	privat
1. Mecanică – 96 (90 stat, 6 privat)	20	1	7	-	8	-	23	1	8	1	12	2	9	1	5	-
2. Turism și alimentație – 75 (52 stat, 23 privat)	15	4	5	3	7	3	9	3	6	4	2	3	3	-	5	3
3. Sănătate și asistență pedagogică – 57 unități de nivel postliceal (3 stat, 54 privat)	-	12	-	4	1	8	-	8	-	7	2	7	-	6	-	2
4. Construcții montaj / Construcții, instalații și lucrări publice – 45 (40 stat, 5 privat)	6	-	2	-	8	-	8	2	4	-	5	2	4	-	3	1
5. Electric – 43 (41 stat, 2 privat)	1	-	5	-	8	-	11	1	7	-	5	1	3	-	1	-
6. Economic – 39 (17 stat, 22 privat)	5	-	-	3	-	3	6	3	1	5	3	3	-	1	2	4
7. Comerț – 34 (29 stat, 5 privat)	3	-	2	-	4	1	9	1	5	1	4	1	1	1	1	-
8. Estetica și igiena corpului omenesc – 31 (17 stat, 14 privat)	1	1	1	2	5	3	7	2	2	2	-	2	1	1	-	1
9. Agricultură – 31 (30 stat, 1 privat)	7	-	2	-	2	1	7	-	2	-	6	-	2	-	2	-
10. Industrie textilă și pielărie – 25 (22 stat, 3 privat)	9	-	1	-	3	-	3	1	1	-	1	1	3	1	1	-
11. Fabricarea produselor din lemn – 19 (17 stat, 2 privat)	3	-	2	-	4	-	5	1	1	-	1	1	-	-	1	-
12. Electronică și automatizări – 18 (12 stat, 6 privat)	-	1	1	-	3	2	2	1	2	-	2	1	2	1	-	-
13. Industrie alimentară – 17 (15 stat, 2 privat)	2	-	-	-	-	1	4	-	-	-	6	1	2	-	1	-
14. Resurse naturale și protecția mediului – 17 (13 stat, 4 privat)	3	-	2	-	-	1	5	2	2	-	1	1	-	-	-	-
15. Transporturi – 14 (13 stat, 1 privat)	2	-	-	-	3	-	2	-	-	-	3	-	1	1	2	-
16. Electromecanică – 9 (9 stat)	-	-	1	-	-	-	2	-	1	-	1	-	3	-	1	-
17. Servicii – 8 (6 stat, 2 privat)	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2
18. Informatică – 7 (6 stat, 1 privat)	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	3	1	-	-

19. Producție media – 6 (4 stat, 2 privat)	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	1	-	-	1	-
20. Silvicultură – 4 (3 stat, 1 privat)	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21. Energetică – 3 (3 stat)	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22. Tehnici poligrafice – 3 (3 stat)	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23. Minier, petrol și gaze – 2 (2 stat)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
24. Chimie industrială – 2 (2 stat)	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
25. Mecatronică și informatică – 1 (1 stat)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
TOTAL – stat / privat	78	19	35	12	65	24	109	27	43	20	56	27	40	14	26	13
TOTAL – 606	97		47		89		136		63		83		54		39	

Domeniul Mecanică este pe primul loc în ierarhia domeniilor de învățământ solicitate de unitățile de învățământ preuniversitar de stat și private din învățământul profesional și tehnic evaluate de ARACIP în anul școlar 2008-2009, atât la nivel național, cât și la nivelul fiecărei Regiuni de dezvoltare – înregistrându-se o schimbare față de anul școlar precedent, când **domeniul Tehnic** ocupa această primă poziție.

De asemenea, **domeniul Turism și alimentație** urcă în ierarhia domeniilor de învățământ solicitate, de pe poziția a 5-a în anul școlar 2007-2008 pe poziția a 2-a în anul școlar 2008-2009, fapt care se justifică prin adaptarea și corelarea planurilor de școlarizare la PRAI și PLAI; **domeniul Sănătate și asistență pedagogică** urcă de pe poziția a 21-a în anul școlar 2007-2008 pe poziția a 3-a în anul școlar 2008-2009, mai ales datorită Directivei 100 a CE, prin care se recunosc automat studiile elevilor școlarizați în calificarea profesională „asistent medical generalist” începând cu anul școlar 2007-2008.

Distribuția domeniilor de învățământ solicitate spre autorizare de către unitățile de învățământ de stat din învățământul profesional și tehnic (ÎPT)



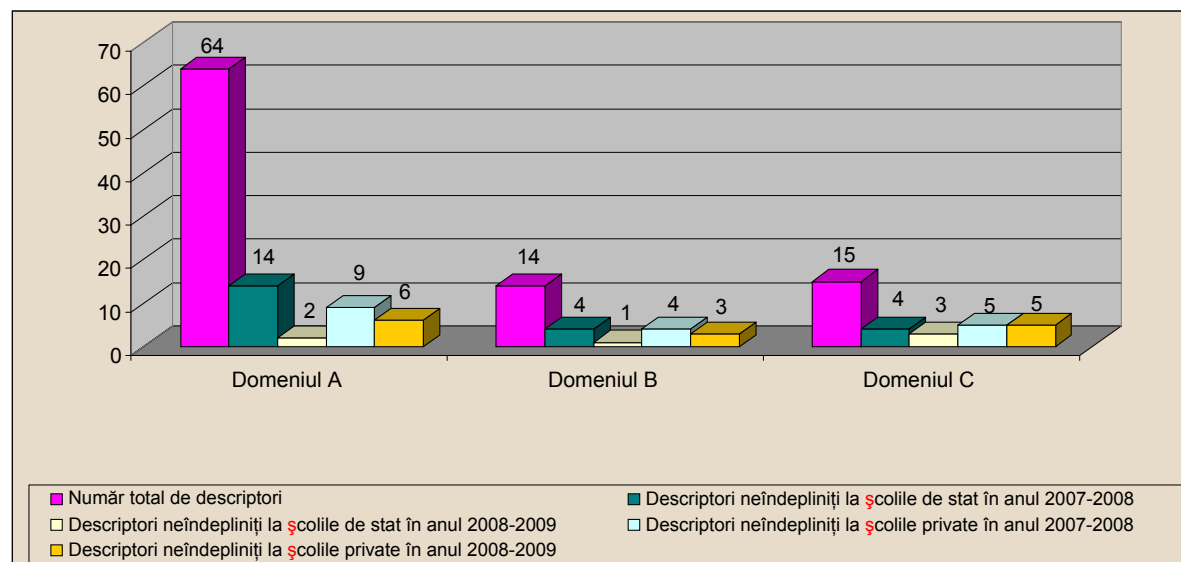
B. Concluzii ale evaluărilor externe realizate în anul școlar 2008-2009, pe baza standardelor de autorizare de funcționare provizorie și de acreditare (aprobate prin H.G. nr. 21/2007)

B.1. Autorizarea de funcționare provizorie

Activitatea de evaluare externă în vederea autorizării și acreditării a fost, în general, mai bine înțeleasă și acceptată în anul școlar 2008-2009, față de anul școlar anterior. Astfel, nivelul de înțelegere și de asumare a mecanismelor și standardelor de evaluare a crescut, fapt dovedit și de numărul relativ mic de unități școlare, niveluri sau calificări care nu au fost autorizate.

Din analiza gradului de îndeplinire / neîndeplinire a descriptorilor din standardele de autorizare de funcționare provizorie de către școlile de stat și cele particulare evaluate extern, s-a constatat că cea mai mare parte a descriptorilor sunt îndepliniți (**N.B.:** aceștia au, toți, cu o singură excepție, caracter obligatoriu); dar există anumiți descriptori, din fiecare dintre cele 3 domenii referitoare la asigurarea calității prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/12.07.2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu completări și modificări prin Legea nr. 87/13.04.2006, cu modificările ulterioare (respectiv: domeniul A. Capacitate instituțională, domeniul B. Eficacitate educațională, domeniul C. Managementul calității), care au fost consemnați ca neîndepliniți în cele mai multe dintre rapoartele de evaluare externă ale școlilor care nu au primit autorizarea de funcționare provizorie.

Numărul descriptorilor neîndepliniți în proporția cea mai mare / domenii din standardele de autorizare



ASPECTE COMUNE ȘCOLILOR DIN SUBSISTEMELE PUBLIC ȘI PRIVAT

Interpretarea descriptorilor îndepliniți / neîndepliniți din standardele de autorizare de funcționare provizorie de către școlile de stat și cele particulare evaluate extern a condus la evidențierea, în cea mai mare parte, a aceluiași **aspecte pozitive / negative** constatate și în urma evaluărilor externe din anul școlar 2007-2008:

Pozitive	Negative
<ul style="list-style-type: none"> • Respectarea legislației în vigoare privind utilizarea curriculum-ului național sau alternativ aprobat; • Existența unor proiecte de regulamente interne de funcționare prevăzute de legislația în vigoare; • Stabilirea, în statul de funcții, a necesarului de personal didactic, didactic auxiliar și nedidactic necesar; • Existența unei oferte educaționale care cuprinde nivelurile și formele de învățământ în care se face școlarizarea. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Deficiențe privind structura și calitatea documentelor proiective ale școlii; ○ Necunoașterea și neaplicarea, la nivelul conducerii școlilor evaluate, a tehnicilor și metodelor specifice marketingului educațional și managementului strategic; ○ Necuprinderea în baza de date a rezultatelor autoevaluărilor; ○ Inexistența, din diferite motive, a avizului PSI; ○ Ignorarea aspectelor referitoare la înscrierea elevilor și personalului școlii într-un sistem de asigurări, chiar dacă acest aspect este prevăzut de un descriptor facultativ în standardele de evaluare.

Analizând aceste aspecte comune, se confirmă predispoziția unităților școlare de a funcționa într-un cadru comun dat, reglementat și centralizat, precum și incapacitatea de funcționare independentă și, lucru foarte important, de a răspunde unor cerințe specifice ale beneficiarilor de educație.

Astfel, unitățile de învățământ:

- Au capacitatea de a utiliza un curriculum centralizat, de a aplica cadrul normativ în vigoare, dar nu și de a-și planifica activitatea în mod corespunzător.
- Își stabilesc oferta educațională în funcție de ceea ce s-a stabilit la nivel central, dar nu utilizează tehnici specifice de marketing educațional pentru a adapta această ofertă la nevoile și interesele beneficiarilor direcți și indirecti.

Ca urmare, **anticipăm apariția unor probleme noi în cazul descentralizării sistemului educațional: unitățile școlare nu au, încă, suficientă capacitate de a analiza nevoile beneficiarilor și de a-și adapta rapid oferta educațională la acestea.**

ASPECTE SPECIFICE

În afara aspectelor generale comune, învățământul de stat și cel particular au puncte tari și slăbiciuni specifice, determinate de cauze subiective, dar și obiective.

Tipul de unitate de învățământ, după forma de proprietate	Puncte tari	Slăbiciuni
Școli de stat	<ul style="list-style-type: none"> • Înființarea de noi niveluri, respectiv specializări sau calificări profesionale, se bazează pe analize ale contextului socio-economic specific fiecărei regiuni, respectiv pe PLAI / PRAI pentru organizațiile furnizoare de educație din învățământul profesional și tehnic; • Înțelegerea rolului și a importanței Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității în demersul școlilor de a-și implementa un sistem de asigurare a calității; • Funcționarea Comisiei pentru evaluarea și asigurarea calității în multe școli, pe baza unor documente și proceduri de lucru personalizate și eficiente; • Existența personalului didactic calificat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficiența bazei materiale și a dotării școlilor cu materiale și mijloace de învățământ adecvate; • Insuficiența spațiilor sanitare, amplasarea acestora în afara clădirilor școlilor, inexistența, în unele cazuri, a apei curente.
Școli particulare	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea unor importante investiții în baza materială; • Asigurarea dotării spațiilor școlare cu materiale și mijloace de învățământ moderne; • Promovarea unor oferte educaționale diversificate, prin multiple mijloace; • Număr redus de copii în clase (12-20). 	<p>Numai pentru grădinițe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se înființează ca societăți comerciale cu denumirea „grădiniță” și nu mai solicită autorizare, eludând, de fapt, legea și funcționând ilegal din punctul de vedere al autorităților educaționale; • Se înființează ca after-schools sau cluburi, ca forme mascate ale activităților de învățământ preșcolar,

		<p>solicitate, de fapt, și plătite de părinți, și funcționează fără autorizare;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nu respectă legislația în vigoare la angajarea cadrelor didactice calificate și a personalului de conducere, în ciuda faptului că la dosarul de autorizare depun declarații angajament și, eventual, copii ale actelor de studii ale unor educatoare; după ce obțin autorizarea, angajează alte persoane în funcțiile de educatoare sau de director; • Funcționează în mai multe locații, dar nu solicită autorizare pentru fiecare, sau nici nu declară toate sediile. <p style="text-align: center;">Numai pentru licee și școli postliceale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Solicită autorizarea pentru toate formele de învățământ, pentru multe domenii și calificări profesionale, propunându-și realizarea unei singure clase la forma de zi; ulterior, înscriu elevi aproape exclusiv la formele seral și frecvență redusă, deși au foarte puține spații (săli de clasă); din acest motiv, funcționează cu orare atipice (pe serii de elevi, nu pe clase), desfășoară activități didactice în zilele nelucrătoare, iar situația financiară a elevilor (plătitori de taxe sau bursieri) este neclară, deși sunt înscriși în cataloage; • Folosesc resurse umane insuficiente și/sau necalificate; • Unele alternative educaționale (exemplu Waldorf) nu pot dovedi, la momentul autorizării, calificarea specifică a cadrelor didactice, deoarece aceasta este în curs.
--	--	---

Astfel, chiar dacă **învățământul de stat** încearcă, cu un succes din ce în ce mai mare, să-și adapteze oferta educațională la cererea regională și județeană (cu mai puțin succes la cea strict locală – vezi mai sus), capacitatea de adaptare a **infrastructurii** educaționale la noile niveluri și specializări (mai cu seamă din cadrul învățământului profesional și tehnic) este limitată, mai ales din cauze obiective (în special lipsa de resurse), dar și subiective (de exemplu, prelungirea nepermisă a procedurilor de dotare din cauza circuitului administrativ de aprobare greoi și ineficient).

Se mai poate remarca, tot în cazul învățământului de stat, existența unei resurse umane calificate care, în opinia noastră, reprezintă principalul său atu.

În privința **învățământului particular** continuă să nu existe, în general, probleme de dotare, dar apar încă frecvent probleme privind asigurarea personalului didactic calificat și titular. Deși este evidentă încă reticența multor cadre didactice în privința renunțării la siguranța unei

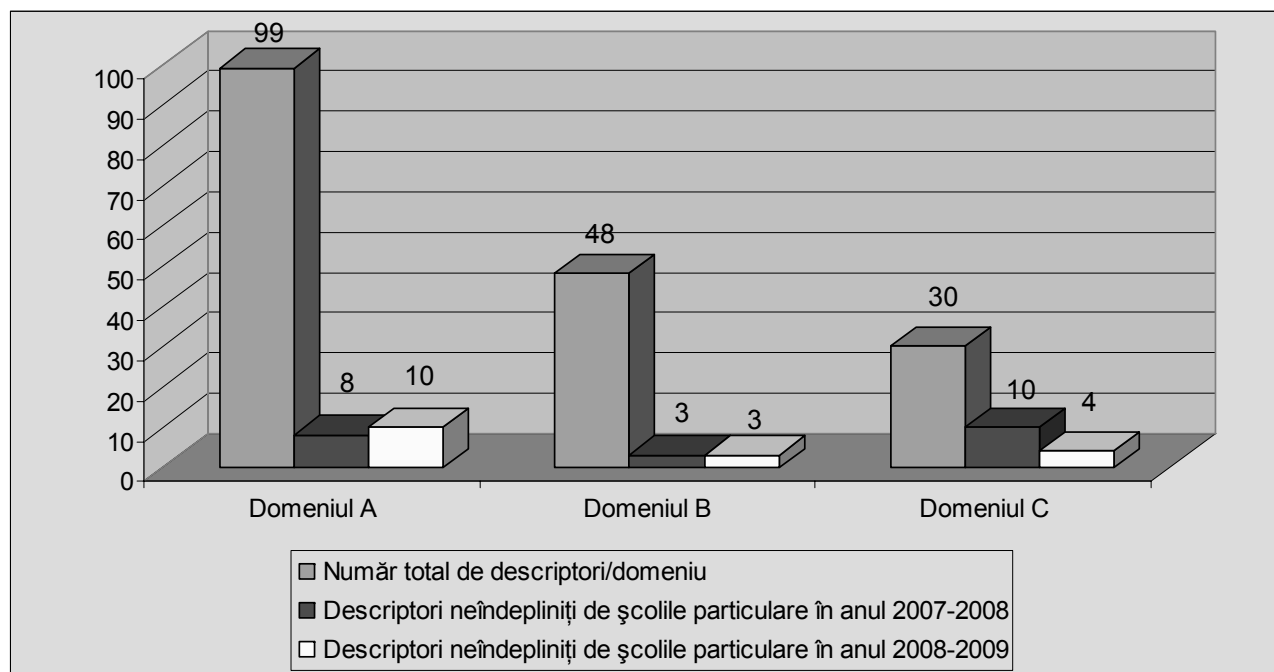
catedre „la stat” pentru a se alătura unui întreprinzător privat la momentul înființării unei noi școli, trebuie apreciate eforturile școlilor particulare în demersurile lor ulterioare autorizării pentru crearea unui corp profesoral propriu, prin organizarea concursurilor de titularizare.

B.2. Acreditarea

Deoarece evaluarea externă pentru acreditare s-a desfășurat preponderent în unități de învățământ preuniversitar particular (doar 2 școli de stat îndeplinind termenul legal de solicitare a acreditării), concluziile acestor rapoarte sunt valabile exclusiv pentru acest subsistem.

Din analiza gradului de îndeplinire / neîndeplinire a descriptorilor din standardele de acreditare de către școlile particulare evaluate extern, s-a constatat că cea mai mare parte a descriptorilor sunt îndepliniți (**N.B.:** aceștia au, toți, caracter obligatoriu); dar anumiți descriptori, din fiecare dintre cele 3 domenii referitoare la asigurarea calității prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/12.07.2005 privind asigurarea calității educației, aprobată cu completări și modificări prin Legea nr. 87/13.04.2006, cu modificările ulterioare (respectiv: domeniul A. Capacitate instituțională, domeniul B. Eficacitate educațională, domeniul C. Managementul calității), au fost consemnați ca neîndepliniți în cele mai multe dintre rapoartele de evaluare externă ale școlilor care nu au primit acreditarea.

**Numărul descriptorilor neîndepliniți în proporția cea mai mare /
domenii din standardele de acreditare**



Interpretarea descriptorilor îndepliniți / neîndepliniți din standardele de acreditare de către școlile particulare evaluate extern a condus la evidențierea următoarelor **aspecte pozitive / negative** (în cele mai multe cazuri fiind aceleași cu cele constatate în urma evaluărilor externe din anul școlar 2007-2008):

Aspecte pozitive	Aspecte negative
<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea activității didactice datorită experienței acumulate în perioada cuprinsă între momentul autorizării și cel al acreditării; • Acordarea unei atenții deosebite sănătății și securității elevilor și cadrelor prin instalarea unor sisteme moderne de supraveghere și de asigurare a accesului în spațiile de învățământ; • Asigurarea bazei materiale și a dotării spațiilor școlare cu materiale și mijloace de învățământ moderne, în special tehnologie informatică; • Oferte educaționale diversificate și promovate prin multiple mijloace; • Importanță acordată activității de relații publice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Necuprinderea, în documentele proiective, a elementelor de dezvoltare a unui învățământ incluziv și, ca urmare, nerealizarea unor programe de studiu individualizate; • Ignorarea termenului prevăzut de lege pentru a solicita acreditarea; • Modificarea nejustificată, sau pentru a eluda evaluarea externă pentru acreditare, a ofertei educaționale, în sensul în care se renunță la specializările pentru care ar trebui să se solicite acreditare și se solicită autorizare pentru altele noi; • Dificultatea de a întruni procentul de 25% din venituri reinvestit, datorită faptului că școlile nu funcționează într-o bază materială proprie, ci închiriată; mai mult, destul de des spațiile închiriate aparțin unei școli de stat care școlarizează în același domeniu / profil / calificare profesională solicitată și de școala particulară; • Ignorarea importanței asigurării accesibilității spațiilor școlare pentru toți elevii, inclusiv pentru cei cu nevoi speciale; • Dificultatea în respectarea legislației în vigoare la angajarea cadrelor didactice calificate și a personalului de conducere; • Lipsa cunoștințelor / exercițiului în domeniul autoevaluării, precum și a folosirii rezultatelor acesteia pentru optimizarea procesului de învățare; • Participare modestă a cadrelor didactice la proiecte de cercetare științifică sau de dezvoltare; • Completarea și gestionarea deficitară a documentelor școlare; • Nerespectarea, în elaborarea orarului, a normelor legale în vigoare; • Necunoașterea sau neaplicarea, la nivelul conducerii școlilor evaluate, a tehnicilor și metodelor specifice managementului strategic și managementului calității; • Baze de date incomplete sau incorect gestionate.

Constatările privind rezultatele acreditării confirmă și dezvoltă concluziile rezultate din analiza procesului de autorizare.

Astfel, se confirmă grija deosebită acordată aspectelor care țin de baza materială, siguranța elevilor și igienă – evident, și pentru a răspunde solicitărilor clienților, mai pretențioși, ai acestui tip de învățământ.

Pe de altă parte, se confirmă și izolarea învățământului particular în cadrul sistemului național de învățământ: în foarte multe cazuri, inspectoratele școlare nu consideră aceste unități ca făcând parte din sistemul național de învățământ și le tratează ca atare; comunicările nu ajung și în școlile particulare, cadrele didactice nu sunt invitate să participe la activitățile metodice și științifice etc.

III. Concluziile generale ale barometrului calității din România (nr. 2)

În urma analizei datelor înfățișate mai sus, concluziile care se desprind nu diferă fundamental de acelea menționate în primul număr.

- 1. Există neconcordanțe între evaluarea internă și cea externă**, din cauza tendinței unităților de învățământ de a se supraevalua. Adevărata cauză a acestei situații este **lipsa culturii calității**, neînțelegerea, nu numai la nivelul școlii, dar și la un nivel mai larg – al comunității în general –, că o situație negativă, poate normală într-un anumit context social și național, nu necesită întotdeauna sancțiune, ci măsuri reale (și adecvate situației) de corijare, în interesul imediat al elevului. Evaluarea internă onestă și corectă și evaluarea externă neutră și obiectivă sunt adevăratele căi (și singurele) de îndeplinire a dezideratului de a ne crește copiii într-o școală mai bună.
- 2. Există neconcordanțe între evaluarea internă și cea a beneficiarilor, reflectată prin imaginea în mass-media scrisă.** Situația actuală, în care școlile se autoconsideră aproape exclusiv „bune” și „foarte bune”, iar beneficiarii educației sunt în cvasi-totalitatea lor nemulțumiți, duce la o anumită neseriozitate în abordarea problemelor reale ale școlii de azi. Unde este adevărul, cum arată în fapt ceea ce se realizează într-o școală? **În mod evident, mass-media este puțin interesată de promovarea aspectelor pozitive, deși este cunoscut rolul educativ și de formator de opinie pe care îl exercită.** Mai puțin (sau deloc) se promovează proiectele românești de succes, elevii români la NASA sau în Parlamentul European, profesorii merituoși și dedicați carierei, dar în mod sigur nu se ratează ocazia difuzării agresive și comentate pe măsură a oricărei pornografii, violențe, comportament deviant. O abordare serioasă și responsabilă a problemelor educației românești de azi în publicații dedicate, sau, de ce nu, pe posturi de televiziune (așa cum sunt în multe țări civilizate), cu evidențierea rezultatelor și a bunelor practici, ar fi o soluție constructivă.
- 3. Se accentuează dinamica proprie a învățământului privat, mult mai activ și mai adaptat la nevoia locală de educație și formare.** Estimăm o creștere numerică și valorică mult mai accentuată în acest subsistem, odată cu introducerea finanțării *per capita*, adică a principiului finanțării care urmează elevul indiferent de tipul de școală selectat, cu condiția funcționării pe baze legale. Acest tip de finanțare, asociat, evident, și cu alte măsuri, reprezintă o șansă reală pentru un învățământ românesc de calitate. Însă, odată cu dinamica accentuată a învățământului privat, cresc și numărul și amploarea problemelor specifice (vezi aspecte negative identificate), care necesită crearea/completarea cadrului legislativ (privind, de exemplu, organizarea concursurilor de ocupare a funcțiilor de conducere în învățământul privat sau elaborarea, avizarea și aprobarea curriculum-ului alternativ etc.).
- 4. Încercând să-și îndeplinească rolul stipulat de lege în câmpul educațional, ARACIP a realizat și actualizat o strategie³** pentru perioada 2006-2010, cu **cinci obiective strategice**, care și-a dovedit valabilitatea. Direcțiile strategice declarate și asumate au fost operaționalizate printr-o serie de proiecte cu finanțare europeană, de o importanță covârșitoare în România de azi, cu problemele educaționale menționate în prezenta publicație. Aceste proiecte reprezintă răspunsuri la aspectele negative identificate. ARACIP și-a înțeles rolul și misiunea în ceea ce privește asigurarea calității educației și, cu concursul fondurilor europene, sprijină activ realizarea unui învățământ de calitate. Prezentăm, în sinteză, aceste proiecte, în încercarea de a pregăti, și pe această cale, sistemul educațional în legătură cu schimbările profunde care se pregătesc:

A. Proiecte strategice în implementare – ARACIP beneficiar

„Dezvoltarea sistemului național de management și asigurare a calității în învățământul preuniversitar”; durată: 36 luni / 3 ani, începând din noiembrie 2008; buget: 18.445.800 lei.

³ Strategia ARACIP pentru perioada 2007-2010: CONCEPEREA ȘI IMPLEMENTAREA UNUI SISTEM DE MANAGEMENT ȘI DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR ROMÂNESC – <http://aracip.edu.ro> / Politici, strategii.

Activități / rezultate:

Activitatea 1: Elaborarea instrumentelor calității

- 10 proceduri și standarde inițiate/actualizate și validate/implementate, completate cu metodologii, proceduri, ghiduri de aplicare și cu sprijin specific în implementare pentru învățământul preprimar, primar, gimnazial, liceal teoretic, vocațional, pentru învățământul special și, de asemenea, pentru cluburi sportive, palate și cluburi ale copiilor.
- 300 de unități școlare sprijinite prin pilotarea noilor standarde specifice, pe niveluri și tipuri de unități școlare.
- Baza de date „Harta riscului educațional” – pentru estimarea valorii adăugate la nivelul unităților școlare evaluate, pentru optimizarea alocării resurselor și pentru orientarea în privința unităților școlare care oferă cea mai mare valoare adăugată în condițiile date.
- Programul informatic de sprijin al deciziei va permite optimizarea activității ARACIP și un acces mai ușor la informație.

Activitatea 2: Formarea actorilor esențiali

- 1900 persoane, din care:
 - 900 de experți în evaluare și acreditare din sistemul de asigurare a calității în învățământul preuniversitar: 500 de formatori-consilieri, 400 de experți evaluatori;
 - 1000 de experți și inspectori (200 de experți din aparatul MECTS și 800 de inspectori).

Activitatea 3: Implementarea sistemelor de calitate

- Sprijin pentru 2000 de unități furnizoare de educație și formare profesională.
- Cel puțin 18 materiale de analiză, informare, promovare și diseminare a bunelor practici, distribuite în toate unitățile școlare:
 - Informarea a 8000 de directori de unități școlare, 40.000 de membri ai comisiilor de evaluare și asigurare a calității din unitățile de învățământ preuniversitar, 40.000 de membri ai consiliilor de administrație, în privința standardelor, metodologiilor și a celorlalte instrumente realizate.
- 180.000 exemplare – tirajul total al materialelor de analiză, informare, promovare și diseminare a bunelor practici.
- 30.000 exemplare, în total, din „Barometrului calității educației”: 3 ediții, fiecare cu un tiraj de 10.000 exemplare.
- 3 conferințe naționale privind calitatea educației, cu 300 de participanți.
- 10 mese rotunde, la nivel regional, cu 500 participanți, în total.

B. Proiecte strategice în implementare – ARACIP partener

- „Transdisciplinaritate și calitate în formarea cadrelor didactice – noi perspective instituționale și metodologice” – promotor: ISE
- „Îmbunătățirea calității educației și formării profesionale prin rețele partenariale” – promotor: CNDIPT
- „Cadru de referință al curriculum-ului național pentru învățământul preuniversitar: un imperativ al reformei curriculare” – promotor: CNCEIP
- „Calitate în managementul unității școlare” – promotor: ISJ Prahova
- „MaST Networking, calitate în dezvoltarea competențelor cheie de matematică, științe și tehnologii” – promotor: ISJ Călărași

C. Proiecte strategice aprobate (aflate în etapa de contractare) – ARACIP beneficiar

1. „Sprijin pentru unitățile școlare în implementarea manualului de evaluare internă a calității educației”; durata: 36 luni / 3 ani; buget: 20.806.900 lei.

Activități / rezultate așteptate:

Activitatea 1. Realizarea și pilotarea manualului de evaluare internă a calității educației:

- 1 manual al formatorului și 1 aplicație (de tip „demo”) utilizată în formare;
- 200 de unități școlare pilot;
- 1 manual de evaluare internă a calității susținut de o aplicație informatică (cu ghid de utilizare), în 8000 de exemplare, distribuit în fiecare unitate școlară.

Activitatea 2. Formarea experților formatori și a membrilor Comisiilor de evaluare și asigurare a calității (CEAC) în aplicarea manualului de evaluare internă a calității și a aplicației informatice:

- 1 program tematic de formare acreditat pentru formarea formatorilor în domeniul asigurării calității educației și 1 program tematic de formare acreditat pentru formarea membrilor CEAC;
- Cel puțin 600 de formatori în domeniul asigurării calității;
- Cel puțin 8000 de membri ai CEAC.

Activitatea 3. Implementarea manualului de evaluare internă a calității și a aplicației informatice:

- 1 culegere de bune practici, distribuită în fiecare unitate școlară, la inspectorate școlare și CCD, la organizații sindicale ale personalului didactic și organizații ale beneficiarilor de educație (părinți, elevi, autorități locale, angajatori);
- 1 metodologie de sprijin on-line pentru unitățile școlare;
- 8000 de unități școlare care implementează manualul de evaluare internă a calității.

2. „Dezvoltarea culturii calității și furnizarea unei educații de calitate în sistemul de învățământ preuniversitar din România prin implementarea standardelor de referință”; durată: 36 luni / 3 ani; buget: 20.750.900 lei.

Activități / rezultate așteptate:

Activitatea 1. Elaborarea și implementarea metodologiei de evaluare externă a calității educației în învățământul preuniversitar:

- 1 metodologie de evaluare externă a calității educației, 1 proiect de hotărâre a Guvernului de aprobare a metodologiei de evaluare externă a calității, 2 instrucțiuni privind implementarea mecanismelor de evaluare externă a calității (una pentru furnizorul de educație și una pentru experții în evaluare și acreditare);
- 2 proceduri (una de evaluare externă și una de asigurare internă a calității educației), 1 manual de evaluare externă a calității;
- 1000 de unități de învățământ, publice și private, în pilotare;
- 1 manual de evaluare externă a calității în 10.000 de exemplare.

Activitatea 2. Perfecționarea experților în evaluare și acreditare din sistemul de asigurare a calității în învățământul preuniversitar: evaluatori externi și formatori în domeniul calității educației – 1100 de persoane:

- 2 programe tematice de formare acreditate;
- 2 suporturi de curs tipărite (1500 de exemplare, în total);
- Cel puțin 600 de evaluatori externi și cel puțin 500 de formatori în domeniul calității educației, perfecționați și certificați.

Activitatea 3. Formarea directorilor, membrilor Consiliilor de administrație și ai Comisiilor de evaluare și asigurare a calității din unitățile de învățământ preuniversitar în pilotare – 4000 de persoane:

- 1 program tematic de formare (20 ore) acreditat, pentru actorii cheie la nivelul furnizorilor de educație; 1 suport de curs tipărit (4500 de exemplare);
- 1000 de directori de unități școlare formați și certificați; 1000 de membri ai Consiliilor de administrație formați și certificați; 2000 de membri ai CEAC formați și certificați).

Activitatea 4. Realizarea de rapoarte, studii și analize în sprijinul dezvoltării culturii calității la nivelul sistemului de învățământ preuniversitar:

- 1000 de „profiluri de calitate ale unităților de învățământ preuniversitar”;
- 1 raport privind starea calității în sistemul de învățământ preuniversitar;
- 1 studiu național privind stadiul dezvoltării culturii calității în educație;

- 1 listă de propuneri privind strategia națională de îmbunătățire a calității;
- 1 set de indicatori naționali privind cultura calității.

Activitatea 5. Organizarea de evenimente pentru informarea publicului larg, de activități de conștientizare la nivel de sistem educațional și de diseminare a informațiilor privind proiectul și rezultatele acestuia:

- 2 conferințe; 16 mese rotunde regionale;
- 2 campanii de conștientizare a stadiului culturii calității și a dreptului la o educație de calitate.

D. Alte proiecte în derulare (finanțate din Programul European de Învățare pe Tot Parcursul Vieții – LLP)

1. „Evaluarea și inspecția școlară: contribuții comune la dezvoltarea profesională a experților în evaluarea externă” (LdV) – ARACIP promotor; instituții de primire: inspectoratele școlare din Portugalia și Scoția.

2. „*Formation professionnelle des responsables pour la qualité de l'éducation à l'école*” (LdV) – ARACIP partener de primire; promotor: Inspectoratul Școlar din Portugalia.